

UIT Institutt for arkeologi | kat.nr. 12

Plastiglomerat

Loc. Håvika, Forsanger 2016

Leg.
Forsanger kommune

Det.
Bjørnar J. Olsen
Sora Petrusdottir

Unruly heritage

Based on the exhibition | **arv.**

Ifølge UNESCOs definisjon er kulturminner “vår arv fra fortiden, det vi lever med i dag, og det vi bringer videre til framtidige generasjoner”. Selv om den er forbilledlig inkluderende, sier den lite om at våre “kulturminner” har blitt stadig mer mangfoldige og brysomme: øyer av havsøppel, nedlagte fabrikker, fraflyttede bygder, atomavfall, og miljøgifter.

Utstillingen «arv» tar tak i dette og problematiserer forståelsen av kulturarv som utelukkende god, ønsket og verneverdig. Den fremhever arvens ofte massive og ubehagelige tilstedeværelse, og utfordrer dermed også forståelsen av fortida som avsluttet og underlagt menneskelig kontroll. Havsoøppel og samtidsruiner gir innblikk i hvordan fortida hjemsøker oss og gir opphav til mange og ufrivillige erindringer.

Kulturminner – eller søppel?

Kulturminner forbinder vi gjerne med gamle og verdsatte ting, som stavkirker, gravhauger og vikingskip. Samtidig preges våre omgivelser også av andre og mer problematiske levninger: øyer av havsoøppel, nedlagte fabrikker, fraflyttede bygder, atomavfall, og miljøgifter.

Utstillingen «arv» inviterer deg til å tenke nytt om hva kulturarv er. Hvor går egentlig skillet mellom søppel og kulturminne, eller mellom naturarv og kulturarv? Kan kulturarv avgrenses til det vi ønsker å bevare? Med andre ord, kan vi velge bort myldret av brysomme ting og dermed rense arven for det feilslåtte, stygge eller ubehagelige?

«Arv» er basert på forskningsprosjektet *Unruly Heritage/Uregjerlig arv* ledet av arkeologene Bjørnar Olsen og Þóra Pétursdóttir ved UiT Norges arktiske universitet. De har gjennomført omfattende feltstudier i det nordatlantiske området.

«Et viktig spørsmål for oss er: hva er kulturarv? Vanligvis forbinder vi det med noe godt, ønsket og vakkert. Noe som også sårbart og truet, og som vi derfor må verne om. Men som vi ser stadig mer av i dag er mye av vår arv verken spesielt truet eller behagelig. Hvordan skal vi forholde oss til kulturminner som mikroplast i havet, forfalne industrianlegg, sovjetiske boligblokker og forlatte pelsdyrfarmer? Kan vi fortsette med å velge bort slike brysomme ting og dermed rense arven – og fortida - for det feilslåtte, stygge eller ubehagelige».

Björnar Olsen, Þóra Pétursdóttir

I utstillingen fortelles historien om seks nordlige steder i tre land der forskerne har undersøkt moderne ruinlandskap og havsøppel. Dalniye Zelensy og Teriberka i Russland, Sværholt og Sarnes i Norge, Langanes og Eyri på Island. Gjennom gjenstander, fotografier, film og korte tekster tar den opp spørsmål knyttet til vår forståelse av kulturarv.

Utstillingen er designet av arkitekt og kunster Joar Nango fra Tromsø:

«Jeg lærte utrolig mye i arbeidet med Arv, og møtet med forskerne Björnar Olsen og Þóra Pétursdóttir har påvirket meg som både menneske og kunstner. Måten de utfordrer på, stiller spørsmål ved det etablerte og har fokus på ting som objekter – hva som er verdt noe, hva som er vakkert, hva som verdt å ta vare på, er spennende. Det tiltaler meg».

Joar Nango

I tillegg til foto og gjenstander i utstillingen følger også digitale filer for invitasjon, plakater, bannere, infoskjerm, 2 stk videoer og salgsartiklet bærenett.

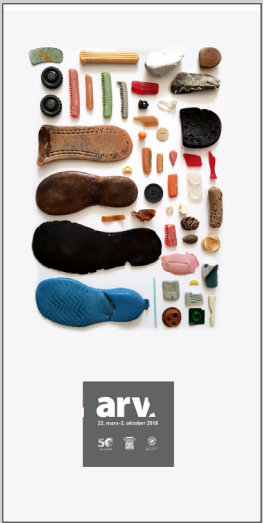
eks. invitasjon og bærenett

eks. infoskjerm

eks. plakater
33x66cm

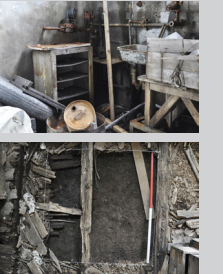
Dalnye Zelenzy,
Russland

Eyri, Island

Sarnes, Norge

Kontakt: Cathrine Paus
Tlf: +47 957 02 288
Epost: cathrine.paus@uit.no

Bjørnar Olsen

Bjørnar Olsen (1958) er professor i arkeologi ved UiT Norges arktiske universitet. Han har arbeidet med nordlig og samisk arkeologi, såvel som teoretiske arkeologiske emner. Hans nåværende forskning fokuserer på samtidsarkeologi, moderne ruiner, materielle minner og tingteori. Olsen har vært ansvarlig for flere forskningsprosjekter på samtidsarkeologi, og er leder for forskningsprosjektet "Unruly Heritage (2017-2021). Han har publisert en rekke bøker, inkludert *In Defense of Things: Archaeology and the Ontology of Objects* (2010); *Persistent Memories: Pyramiden – a Soviet Mining Town in the High Arctic* (with E. Andreassen and H. Bjerck, 2010); *Archaeology: The Discipline of Things* (with M. Shanks, T. Webmoor and C. Witmore, 2012), and *Hunters in Transition: An Outline of Early Sámi History* (with L.I. Hansen, 2014).

Þóra Pétursdóttir

Þóra Pétursdóttir er forsker og tilknyttet prosjektet "Uregjerlig arv" ved avdeling for arkeologi og sosialantropologi ved UiT Norges arktiske universitet i Tromsø. Hun la frem sin doktoravhandling «*Concrete matters. Towards an Archaeology of Things*» ved samme universitetet i 2013. Hun interesserer seg for arkeologi anvendt på den nære fortida, kritiske studier av kulturarv og arkeologisk teori, og hun har skrevet artikler og bidrag til bøker om disse emnene. Sammen med Bjørnar Olsen har hun redigert boka «*Ruin Memories: Materialities, Aesthetics and the Archaeology of the Recent Past*» (2014). Hennes nåværende forskning dreier seg om den uregjerlige kulturarven fra Anthropocen, om strender ved Nord-Atlanteren der saker flyter i land, både i historisk og nåtidig kontekst, og om drivavfall som arkeologisk materiale.

Joar Nango

Joar Nango (født i Alta, 1979) er utdannet arkitekt fra Trondheim og Berlin (2008). Joar er bosatt i Tromsø hvor han jobber med ulike prosjekter som oppstår i møtet mellom kunst, design og arkitektur. I tillegg til sine individuelle skulptur og fotografi prosjekter er Joar en av tre initiativtakerne bak den idealistiske arkitektforeningen FFB, som i 2012 bl.a. ble nominert til Norks Forms pris som årets unge arkitekter.

Produksjonsteam

Research og Foto: Bjørnar Olsen, Þóra Pétursdóttir • Utstillingsdesign: Joar Nango
Utstillingstekniker: Jonathan Igharas • Grafisk design: Ernst Høgtun, Bjørn Hatteng
Film: Gry Elisabeth Mortensen • Lyd: Aleksander Rishaug • Prosjektmedarbeider: Lena Aarekol
Prosjektleder: Cathrine Paus

Unruly heritage